

DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERE

DEBRECENI TÖRVÉNYSZÉK KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUMA	
Az ügy száma:	103.K.700.359/2021/29
Dátum:	2022 AUG 30.
Példány:	
Melléklet:	

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti utca 35–45.

a Debreceni Törvényszék Közigazgatási Kollégiuma útján

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata (

örvényes képviselő: Dr. Papp László polgármester, [REDACTED]
jogi képviselő: Dr. Fauszt Zoltán kamarai jogtanácsos, [REDACTED]
[REDACTED] (a továbbiakban: Indítványozó)
képviselében eljárva, alulírott Dr. Papp László polgármester az Alkotmánybíróságról szóló
2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján, a 30. § (1) bekezdésében előírt
határidőn belül az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy elsődlegesen állapítsa meg a Kúria Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzése és a Debreceni Törvényszék 103.K.700.359/2021/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg a támadott Kúriai végzést és a Törvényszék ítéletét, mivel ezek, mint az ügy érdemében hozott és a bírósági eljárást befejező döntések az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait sértik.

Másodlagosan kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg Kúria Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg, és ezzel utasítsa a Kúriát a 2022. május 25-én kelt felülvizsgálati kérelmünk érdemi elbírálására, mivel az érdemi vizsgálat nélküli elutasító döntés az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.

Harmadlagos kérelemként kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg - a Kúria Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzése és a Debreceni Törvényszék 103.K.700.359/2021/20. számú ítélete alapjául szolgáló - a Kúria Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességét is, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt is semmisítse meg, mivel az az Indítványozó és más önkormányzatok Alaptörvényben biztosított jogát sértette.

Indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetve Indítványozó részére további jogorvoslati lehetőség nincs biztosítva.

Tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a jelen alkotmányjogi panaszt Indítványozó nem közhatalmat gyakorló szervezetként, hanem a közigazgatási és a bírósági eljárásban résztvevő félként, kártalanítás megfizetésére kötelezettként terjeszti elő.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/02026-0/2022
Érkezett:	2022 SEPT 07.
Példány:	1
Melléklet:	13 db
Keszletiroda:	[REDACTED]

Indítványozó álláspontja szerint a támadott végzések és az ítélet rendelkezései az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, a T) cikk (1) és (2) bekezdésébe, a XXVIII. cikk (7) bekezdésébe, a 25. cikk (3) bekezdésébe, 28. cikkébe, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 1.§ (1) bekezdésébe és a 324-327.§-ba, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 1:2.§ és 6:21-25.§-ba, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346.§ (5) bekezdésébe, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 78.§ (4) bekezdésébe, és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 30.§-ba ütköznek.

A Tisztelt Alkotmánybíróság kizárólagos hatáskörét és illetékességét az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára, illetve az Abtv. 27. §-ában foglalt rendelkezésre alapítjuk.

Kérelmünk indokolásaként az alábbiakat adom elő:

I. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei:

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése

Az Indítványozó mint felperes, és a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, mint alperes közötti jogvita az Étv. 30.§-a szerinti korlátozási kártalanítási ügyek között ritkán előforduló elévülési kérdéssel volt kapcsolatos.

A tényállás azon alapul, hogy Indítványozó az érintett zártkerti ingatlan és környezetének építési előírásait 2006-ban lakóterületi, majd 2011-ben gazdasági funkcióra módosította. Ez utóbbi miatt az alperesi érdekelt magánszemély először 2018-ban jelezte felénk kártalanítási igényét, amit nem ismertünk el. Az érdekelt által alpereshez előterjesztett korlátozási kártalanítási kérelemmel kapcsolatos hatósági eljárásban nyilatkoztunk arról, hogy a kártalanítási igényt elsődlegesen elévültnek tartjuk, másrészt összecszerúságában is vitatjuk.

Alperes a HB/11-HAT/04070-15/2019. számú határozatában az elévülési kifogásunkat azzal utasította el, hogy a Ptk. 6:23.§ (1) bekezdése alapján az elévült követelések érvényesítése csak a bíróság előtti eljárásban tilos, a korlátozási kártalanítási igény elévüléséről sem az Étv., sem a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (Kstv.) nem tartalmaz rendelkezést, ezért az elévülés esetleges beállta nem közigazgatási eljárásban, hanem egyéb úton, polgári bírósági eljárásban állapítható meg.

A döntéssel szemben keresetet terjesztettünk elő, melyben az alperesi döntés megváltoztatását, és az alperesi érdekelt korlátozási kártalanítási kérelmének elutasítását kértük.

A Debreceni Törvényszék 103.K.700.359/2021/20. számú ítéletével keresetünket elutasította. Az indokolás szerint [31] *Az Étv. rendelkezései nem utalnak vissza a Ptk. elévülési szabályainak alkalmazására. Az Étv.-ből az sem volt megállapítható, hogy a kártalanítási igény kötelmi jellegű, mellérendeltségből eredő jogviszony volna. Az elévülés intézményét a Ptk. kötelmi jogi könyve tartalmazza, így annak szabályai abban a relációban alkalmazandóak, az nem vonatkoztatható valamennyi polgári jogi jogviszonyra.*

[32] *A Kúria azonos tényállás mellett a Kfv.II.37.173/2020/6. szám alatti ítéletében kifejtette, hogy a korlátozási kártalanítási jogviszonyban és a korlátozási kártalanítási eljárás során nem alkalmazható a polgári jogi elévülés szabálya. Ez az igény nem kötelmi, hanem dologi*

jogi jellegű, az a fennálló tulajdonjog védelmére és megóvására szolgál, hiszen a tulajdonosi részjogosítványok sérelmét, korlátozását hivatott kompenzálni.

[33] A Kúria szerint a korlátozási kártalanításra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó Étv. 30. §-a egységes, komplett szabályozást tartalmaz erre a jogintézményre vonatkozóan, egyéb jogszabály kizárólag akkor alkalmazható, ha arra az Étv. 30. §-a külön felhatalmazást ad. Ilyen a kisajátításról szóló a 2007. évi CXXIII. törvény (Kstv.) szabályai alkalmazásának előírása, melyhez képest az Étv. 30. §-a korlátozási kártalanítási eljárás során nem ad lehetőséget a Ptk. rendelkezéseinek alkalmazására, ezért a Ptk. 6:22. § (1) bekezdése szerinti elévülési szabály a korlátozási kártalanítási eljárások során nem irányadó.

A döntéssel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztettünk elő, azt azonban a Kúria nem fogadta be.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Kúria a Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmünk befogadását magtagadta. Döntését azzal indokolta, hogy [22] ugyanezen felperes és alperes között már volt folyamatban egy felülvizsgálati eljárás, amelyben a Kúria a felperes által az elévüléssel kapcsolatos felvetéseit illetően egyértelműen állást foglalt. E döntésben a felülvizsgálati bíróság leszögezte, a korlátozási kártalanítási jogviszonyban és a korlátozási kártalanítási eljárás során nem alkalmazható a polgári jogi elévülés szabálya [Kfv.II.37.173/2020/7.].

[23] Ezen döntésen felül a Kúria jelen tanácsa is utal a Kfv.III.37.016/2020/4. számú határozatában foglaltakra, amely szerint a korlátozási kártalanítási jogviszonyban és eljárás során sem érvényesül a polgári jogi elévülés szabálya. Tekintve, hogy az elsőfokú bíróság felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélete ezen kúriai döntésekben foglaltaknak megfelel, a joggyakorlat egységének biztosítása okán a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását nem látta indokoltnak, a felvetett jogkérdést illetően a Kúria meglátása szerint a joggyakorlat továbbfejlesztése sem vált szükségessé.

Ezzel a Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglalt érvelésünket formai alapon, érdemi vizsgálat nélkül utasította el.

A Kp. 116.§ d) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak, így jogorvoslatnak sem a Kúria határozata ellen.

A Kúria Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése alapjául szolgáló eljárásban félként nem vettünk részt, így abban jogorvoslati lehetőségünk sem volt.

Tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria és a Törvényszék által is hivatkozott, keresetünk elutasítását és a felülvizsgálati kérelem visszautasítását megalapozó Kfv.II.37.173/2020/7 szám alatt folyamatban volt ügy új eljárása során keletkezett Kúria Kfv.III.37.328/2022/2. számú végzése és a Debreceni Törvényszék 101.K.703.169/2020/28. számú ítélete, valamint a Kúria Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése alaptörvénybe ütközése miatt 2022. június 28-án terjesztettünk elő alkotmányjogi panaszt, melyet a Tisztelt Alkotmánybíróság Hivatala **IV/1693/2022** ügyszám alatt vett nyilvántartásba.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Kúria Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzését, amely hivatkozik a Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzésre is, a Kúria 2022. július 8-án, a Debreceni Törvényszék 2022. július 12-én kézbesítette részünkre.

Erre tekintettel megállapítható, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő jelen alkotmányjogi panasz benyújtásával megtartás~~ra~~ kerül.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az elsődleges és másodlagos kérelmünkben megjelölt, a Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzéssel zárult eljárásokban Indítványozó a közigazgatási szakban ügyfél, a peres szakban felperes volt, ezért az Abtv. 27.§ (2) bekezdése alapján Indítványozó érintettsége fennáll.

A harmadlagos kérelmünkben megjelölt Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzés alapjául szolgáló eljárásban félként ugyan nem vettünk részt, de mivel a Kúria és a Törvényszék is ezen végzésre alapozta az elutasító, illetve a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó döntését, az Indítványozó érintettsége az Abtv. 27.§ (1) bekezdése és a (2) bekezdés c) pontja alapján megállapítható, hiszen olyan szervezet vagyunk, akinek (amelynek) kötelezettségére a Kúria döntése kiterjed, és a döntés a hivatkozásokon keresztül Alaptörvényben biztosított jogainkat közvetlenül sérti.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

1. Álláspontunk szerint a támadott döntéseket érdemben befolyásoló több alaptörvényellenesség is megállapítható az Abtv. 29.§ első fordulata szerint.

- Tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a keresetet elutasító, és a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó döntésekben hivatkozott Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzés sajnálatos módon a nyilvános adatbázisokban nem érhető el, ezért annak tényállását és a döntés indokait, a jogszabályok értelmezését a jelen eljárásban résztvevők nem tudták megismerni, ami álláspontunk szerint részben az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiságot, részben az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogunkat sérti, mivel a bíróságok egy, a jogalkalmazók által meg nem ismerhető, csak az eljáró bíróságok számára rendelkezésre álló végzésre alapozták döntésüket, aminek sem a tényállását, sem a jogi indokolását nem ismerhetjük meg, ami sérti, jelentősen megnehezíti alapvető jogaink gyakorlását.

- Mivel sem a Törvényszék támadott ítélete, sem a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó Kúriai döntés nem tartalmaz részletes, érdemi indokolást az elévüléssel kapcsolatos érvelésünkre, csak utalnak a Kfv.II.37.137/2020/7 számú és a meg nem ismerhető Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzésre, nem ismerjük az elsődleges kereseti kérelmünk elutasításának indokait, így nem érvényesül az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jogunk.

- A Kúria a jelen alkotmányjogi panaszban támadott megtagadó végzésében utal a Kfv.II.37.173/2020/7. számú végzésére, valamint a meg nem ismerhető

Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzésre azzal, hogy a Törvényszék ítélete a kúriai döntésekben foglaltaknak megfelel. Ezzel a felülvizsgálati kérelmünkben foglalt érvelésünk érdemi értékelése, az ott bemutatott, az Alaptörvénybe és a Ptk-kba ütköző jogértelmezésről és a korábbi kúriai döntésekben foglaltaktól való eltéréstől szóló érvelésünk érdemi vizsgálata és értékelése (esetleges cáfolata) elmaradt, ami szintén sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljárásról és hatékony jogorvoslathoz való jogunkat.

2. Emellett álláspontunk szerint a támadott döntések alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéseket is felvetnek az Abtv. 29.§ második fordulata szerint.

- A korlátozási kártalanítási igények dologi jogi jellegűnek, és ezzel el nem évülőknek minősítése egy bírósági végzéssel az ingatlan tulajdonosok és használók számára határidő nélküli jogosultság érvényesítési lehetőséget, valamennyi helyi önkormányzat, mint helyi építési szabályzatot elfogadó jogalkotó számára viszont határidő nélküli anyagi kötelezettséget keletkeztető kérdés, ami ebben a formában, jogszabályi rendelkezés és felhatalmazás hiányában az Alaptörvény T) cikkébe ütköző bírói jogalkotásnak minősül.

- A jogszabályi rendelkezés hiányában adott kúriai jogértelmezés azzal a következménnyel jár, hogy az általános polgári jogi elévülési időt követően azonos tényállás mellett a jogosultak és a kötelezettek közötti vita elbírálásának eredménye pusztán azon fog múlni, hogy a jogosult melyik jogszabályra, az Étv.-re vagy a Ptk.-ra alapozza a kérelmét, így pl. közös tulajdon esetén akár ellentétes tartalmú döntések is szülehetnek, ami az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiság sérelmét eredményezheti.

- A Kúria meg nem ismerhető Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzésén alapuló kúriai és törvényszéki értelmezés arra tekintettel, hogy a jogszerű károkozót hátrányosabb helyzetbe hozza a jogellenes károkozónál azáltal, hogy a jogszerű magatartással okozott kártalanítási igényt el nem évülőknek minősíti, sérti az Alaptörvény 28. cikke szerinti józan ész és közjó védelméről szóló rendelkezéseket is, hiszen egy jogszerű magatartásért való felelősség nem lehetne terhebb, mint a jogellenes magatartás miatti.

- Álláspontunk szerint alapvetően sérti az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiságot és a XXVIII. cikkben foglalt tisztességes eljárásról és hatékony jogorvoslathoz való jogunkat az az eljárás, hogy a Kúria és a Törvényszék a döntéseit egy nem publikus, csak az adott ügyben érintettek által megismerhető döntésre alapozza, de nem fejt ki az indokolásban, hogy mi alapján jut az adott jogszabályok értelmezésére, csak hivatkozik a meg nem ismerhető döntésben foglaltakra.

- Mind a peres eljárás során, mind a felülvizsgálati kérelmünkben több olyan kúriai döntésre is hivatkoztunk, melyekből az a következtetés vonható le, hogy korábban maga a Kúria is kötelmi jellegűnek, és ezzel elévülhetőnek tartotta a korlátozási kártalanítási igényeket. Ezekkel szemben a jelen eljárásban hozott döntések szerint az Étv. 30.§-án alapuló igények dologi jogi, el nem évülő igények, ami ellentétes a Kúria korábbi álláspontjával.

Mivel az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a Kúria feladata a bíróságok jogértelmezése egységességének biztosítása, az ellentétes tartalmú döntések ezen követelménynek nem felelnek meg. Az ellentmondást a Kúria jogegységi határozattal oldhatta volna fel, de ilyen meghozatalára nem került sor, így egy meg nem ismerhető tartalmú végzésbe foglalt döntés az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésébe is ütközik.

II. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése,
Az Alaptörvény T) cikk (1) és (2) bekezdése,
Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése,
Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése,
Az Alaptörvény 28. cikk.

Az Alaptörvénybe ütközés mellett a kúriai és törvényszéki döntés

- a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 1.§ (1) bekezdésével és a 324-327.§-okkal,

- a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 1:2.§ és 6:21-25.§-val,

- a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346.§ (5) bekezdésével,

- a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 78.§ (4) bekezdésével, és

- az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 30.§-val

is ellentétes döntéseket tartalmaz.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

Álláspontunk szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet megtagadó Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzése, az annak alapjául szolgáló Kfv.III.37.016/2020/4. számú, csak hivatkozásokból megismerhető végzése, és ez alapján a Debreceni Törvényszék 101.K.700.359/2021/20. számú ítélete sem a jogszabályok helyes értelmezésével született meg, és az Alaptörvény több rendelkezésébe is ütköznek.

1. 1.1 A jelen per tényállása alapján az érdekelti kártalanítási igény 2011-es keletkezésekor hatályos régi Ptk. 1.§ (1) bekezdése szerint *ez a törvény az állampolgárok, valamint az állami, önkormányzati, gazdasági és civil szervezetek, továbbá más személyek vagyoni és egyes személyi viszonyait szabályozza. Az e viszonyokat szabályozó más jogszabályokat – ha eltérően nem rendelkeznek – e törvénnyel összhangban, e törvény rendelkezéseire figyelemmel kell értelmezni.*

A jelenleg hatályos Ptk. 1:2.§ szerint *e törvény rendelkezéseit Magyarország alkotmányos rendjével összhangban kell értelmezni. A polgári jogi viszonyokra vonatkozó jogszabályokat e törvénnyel összhangban kell értelmezni.*

Álláspontunk szerint ezen rendelkezésekkel a jogalkotó mind a régi Ptk., mind a Ptk. esetében a jogszabályokon átívelő módon, valamennyi polgári jogi jogviszonyban háttérként alkalmazandó előírássá tette a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit. A Ptk. fogalmainak és szabályainak alkalmazásához tehát nincs szükség külön rendelkezésre, és a teljes jogszabály szerint kell eljárni, arról kell csak rendelkezni, ha egy jogszabály egy polgári jogi kapcsolatban a Ptk. előírásaitól valamiért el kíván térni.

1.2 Nem vitathatóan a polgári jog által meghatározott fogalmakat használ a jelen ügy szempontjából vizsgálendő Étv., és az eljárási módot szabályozó Kstv. is, amikor pl. a tulajdonosról és a használóról, vagy a tulajdonról és a használatról, vagy a kárról és a kártalanításról rendelkezik. Ugyanakkor egyik törvény sem vállalkozik arra, hogy ezeken a területeken a Ptk. fogalmait megismételje, hiszen a Ptk-k általános rendelkezései alapján erre

nincs is szükség. Így a jogszabályok helyes értelmezése szerint minden olyan esetben, amely polgári jogi elemet is tartalmaz, mint pl. az Étv. 30.§-a, háttérszabályként alkalmazni kell a Ptk. rendelkezéseit is.

A jelen ügyben vizsgálandó előírások között mindkét Ptk. azonos módon és tartalommal rendelkezik pl. a kártalanításról, mint a jogszerű magatartással okozott kár megtérítéséről (régi Ptk. 171.§, 181.§, Ptk. 6:564.§), és arról, hogy főszabályként a polgári jogi igények érvényesíthetősége 5 év alatt elévül (régi Ptk. 324-327.§, Ptk. 6:21-25.§).

Ezeket a rendelkezéseket azonban a Kúria végzései és a Törvényszék ítélete tévesen nem vették figyelembe, így a döntések a régi Ptk. 1.§ és 324-327.§, valamint a Ptk. 1:2.§ és 6:21-25.§ rendelkezéseibe ütköznek. A Kúria azzal, hogy felülvizsgálati kérelmünk befogadását érdemi vizsgálat nélkül megtagadva a Ptk-kal ellentétes értelmezésről szóló érvelésünket nem is vizsgálta, megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikke szerinti jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való jogunkat.

A 7/2013. (III. 1.) AB határozat [34] pontja szerint ... *a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.* Álláspontunk szerint a Kúria jelen alkotmányjogi panaszban támadott döntései ezen követelménynek nem felelnek meg a jelen és a következő pontokban kifejtett okok miatt.

2. 2.1 Azt természetesen nem vitatjuk, hogy az Alkotmánybíróság 144/2010. (VII.14.) AB határozata, valamint a 18/2013. közigazgatási elvi határozat megerősítette az ingatlantulajdonosok korlátozási kártalanítás iránti igényét azzal, hogy azt az ingatlan használatán alapuló, a tulajdonjog védelmét szolgáló jogosultságnak minősítette.

Az Alkotmánybíróság szerint *az Étv. újra szabályozta a tulajdoni korlátozásokért járó kártalanítást. Míg a korábbi szabályozásban a tulajdoni korlátozások esetében összefonódott a kisajátítás és a korlátozási kártalanítás intézménye, az Étv. elválasztotta egymástól azokat a korlátozásokat, amelyeket a tulajdonos kártalanítás mellett túrni köteles és azokat a korlátozásokat, amelyek esetében a tulajdonos az ingatlan megvásárlását, illetőleg annak sikertelensége esetén a kisajátítását követelheti. ...*

Mindezek alapján megállapítható, hogy már az Étv. vitatott szabályának hatálybalépése előtti jogi szabályozás, - ha nem is egyértelműen határozta meg a határokat a korlátozási kártalanítás és a kisajátítás között - széles körben adott lehetőséget arra, hogy amennyiben a településrendezési előírások korlátozták a tulajdonost építési szándékának megvalósításában az őt ért tulajdoni sérelem orvoslása érdekében az ingatlan kisajátítását kérje, az Étv. szabályai alapján pedig - a legsúlyosabb tulajdoni korlátozások tekintetében - ez a joga alanyi joggá vált.

A 18/2013. számú közigazgatási elvi határozat (Kfv.37.727/2012/4. számú ítélet) szerint *a Kúriának a felperes felülvizsgálati kérelme alapján abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az Étv. 30. § (1) és (4) bekezdése helyes értelmezése mellett megalapozott ítéletet hozott-e a Törvényszék akkor, amikor a kártalanítási kötelezettséget megállapította és a felperes terhére állapította meg. Az Étv. 30. §-ában szabályozott „kártalanítási szabályok” az Étv. „településrendezési feladatok megvalósulását biztosító sajátos jogintézményeinek” egyike. Szemben azonban a telekalakítás vagy helyi közút céljára történő lejegyzés építésjogi*

intézményével, a „kártalanítási szabályok” a tulajdonhoz való jog védelmét hivatottak biztosítani az építési jogban érvényesülő közhatalmi beavatkozással szemben. ...

A kifejtettekből az következik, hogy a tulajdonhoz kapcsolódó építési jogosultságokban a helyi közhatalom jogalkotással okozott aránytalan korlátozása kártalanítási kötelezettséget von maga után, amelynek megállapítását a tulajdonos - alperesi beavatkozó - alanyi jogon követelheti.

Szeretném felhívni a Tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét, hogy **sem az Alkotmánybíróság ítélete, sem a Kúria elvi határozata nem dologi jogról, vagy el nem évülő követelésről, vagy a Ptk. korlátozott alkalmazhatóságáról szolt, hanem egy alanyi jog meglétét vezették le a jogszabályokból.**

Ezen állásponttal összhangban a kisajátítási eljárás egy speciális részével foglalkozó 3/2020. Közigazgatási jogegységi határozat azt rögzíti, hogy *a dologi jogok zártkörűségének elvéből pedig az következik, hogy dologi jog csak az lehet, amit a jogi szabályozás ilyenként elismer és nevesít. Elismerés hiányában a taxációban nem szereplő egyéb jog csak kötelmi jogi jogviszonyban értelmezhető.* Bár a döntés alapjául szolgáló tényállás a mi ügyünktől eltérő volt, de álláspontom szerint **a Ptk. dologi és kötelmi jogi rendelkezéseinek ezen értelmezése, szétválasztása és minősítése általános érvennyel is alkalmazandó.**

Tehát a Kúria Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése, és az erre alapuló későbbi döntések olyan következtetést tartalmaznak, amelyekre az általa hivatkozott alkotmánybírósági és elvi határozatok nem is utalnak, ezzel a Kúria azok értelmezési körét önkényesen, és a 3/2020. Közigazgatási jogegységi határozatot is sértően kiterjesztette azáltal, hogy a korlátozási kártalanítási igényeket dologi joginak és el nem évülőnek nyilvánította. Ezzel a Kúria az Alaptörvény T) cikkébe ütköző módon jogalkotóként lépett fel.

2.2 Egy igény létezése nem feltétlenül jelenti annak a hatósági/bírósági eljárásban való érvényesíthetőségét is, hiszen különbséget kell tenni az igény/jog/követelés megléte, és annak érvényesíthetősége között, azonban a Kúria a két fogalmat - tévesen - azonosnak tartotta.

Az igény érvényesíthetőségének korlátja részben az, hogy a jogosult tudjon az igénye létezéséről, ismernie kell azt, akivel szemben igényét érvényesítheti, és ezek mellett az igénye érvényesítése iránt megfelelő eljárást is kell indítania, mégpedig a jogszabályok által megállapított formában és határidőn belül. Ezen elemeket az egyes jogágak külön törvényekben szabályozzák.

Maga az Alaptörvény is több esetben tartalmaz az elévülésre, illetve az el nem évülésre vonatkozó rendelkezéseket. Az egyes jogágak (pl. polgári jog, munkajog, adójog, büntetőjog) magukra nézve meghatározzák az általános elévülés idejét, valamint azt is, ha egy igény/követelés érvényesíthetősége nem évül el, vagy az általánostól rövidebb idő alatt elévül. Maga az elévülés azt jelenti, hogy főszabályként az egyes igények érvényesítéséhez az állam időben korlátozottan ad közhatalmi segítséget, azaz az igény érvényesíthetőségének az elévülése a főszabály, az általános elévülési időt és az eltérést is minden esetben jogszabály rögzíti.

Az elévülés jogintézménye az igényt/követelést nem teszi nem létezővé, nem szünteti meg, azt a kötelezett önkéntesen bármikor teljesítheti, de az elévülés bekövetkezte azt eredményezi, hogy azt bírósági/hatósági eljárásban az állam közhatalmi eszközeivel már nem lehet érvényesíteni, kikényszeríteni. Azért is lényeges egy igény el nem évülővé minősítése, mert

ez azzal a következménnyel jár, hogy az állam közhatalmi jogosítványai határidő nélkül segítik a jogosultat az igény/követelés érvényesítésében, kikényszerítésében. Ezért az el nem évülő igény jogosultja az általánoshoz képest többletjogosultságokat kap, amit mindenki számára megismerhető módon, jogszabályban kell meghatározni, az nem lehet bírói/hatósági mérlegelés tárgya. A korlátozási kártalanítási igény elévüléséről nem született jogszabály. Mivel a Kúria nem szerepel az Alaptörvényben jogalkotásra felhatalmazott szervezetek között, ezért a korlátozási kártalanítási igény el nem évülővé minősítésével a Kúria az Alaptörvény T) cikkébe ütköző módon jogalkotóként lépett fel.

2.3 Önmagában az ingatlanhoz kapcsolódó igény létezése sem jelenti azt, hogy annak érvényesíthetősége ne évülhetne el.

A Ptk. Ötödik könyve tartalmazza a dologi jog szabályozását. Ezen belül az első rész szól a birtokról, a második rész a tulajdonjogról, a harmadik rész a korlátolt dologi jogokról. Ezek közül csak a tulajdoni igények esetében mondja azt a Ptk. az 5:35.§-ban, hogy *a tulajdoni igények nem évülnek el*, és az 5:184. §-ban a törlési és kiigazítási igényről, hogy *a jogosultat megillető törlési vagy kiigazítási igény az ingatlan tulajdonját vagy az ingatlanra vonatkozó valamely jogot közvetlenül szerzővel szemben nem évül el*. Ugyanakkor ezen könyvben szerepel az is, hogy tényleges birtoklás hiányában lehetőség van a tulajdonjog elbirtoklására az 5:44.§ szerint, tehát az el nem évülő tulajdoni igény is megszűnhet, ami a főszabály alóli kivételt jelent.

A Ptk. Ötödik könyve a tulajdonjog és részjogosítványai létezésének, megszerzésének és megterhelésének szabályait, míg a Ptk. Hatodik könyve ezen jogok gyakorlásának, átengedésének, átruházásának, vagy a gyakorlás megsértésének szabályait tartalmazza. A dologhoz/ingatlanhoz kapcsolódó egyes jogok gyakorlása/érvényesítése során alkalmazni kell a Ptk. Hatodik Könyve, a kötelmi jog szabályait is pl. a tulajdon átruházására, használatára, vagy a dologhoz kapcsolódó sérelem esetén a kártérítésre vonatkozó részekben.

Az átruházásból, bérletből, használatból, károkozásból eredő igények érvényesítésére nem a dologi jog, hanem a kötelmi jog határoz meg szabályokat. Ha pl. valaki jogcím nélkül birtokolja/használja más tulajdonát, a dologi jog szabályai szerint köteles azt visszaadni, és a kötelmi jog szabályai szerint használati díjat fizetni, a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint elszámolni. Ugyanakkor a dolog megrongálásával járó károkért való felelősség szabályait a dologi jog nem, csak a kötelmi jog szabályozza.

A korlátozási kártalanítási igény kétség kívül az ingatlan tulajdon/hasznélvezeti jogán alapul, de annak érvényesítése pusztán a dologi jog szabályai alapján nem lehetséges, hiszen pl. a kár, a kártalanítás fogalmait csak a kötelmi jog határozza meg.

2.4 Az általános polgári jogtól eltérő szabályt sem az Étv., sem a Kstv. nem tartalmaz, így jogszabálysértően döntött a Kúria és a Törvényszék, amikor úgy minősítette a felek közötti kártalanítási jogviszonyt kizárólag a dologi jog hatálya alá tartozóvá és el nem évülővé, hogy arról jogszabály kifejezetten nem rendelkezett. Emiatt döntése ellentétes mind a Ptk., mind az Étv., mind a Kstv. rendelkezéseivel, valamint a 3/2020. Közigazgatási jogegységi határozat értelmezésével, az meg nem engedett bírói jogalkotásnak minősül, ami az Alaptörvény T) cikkébe ütközik.

3. Megvizsgáltuk a nyilvános adatbázisokban elérhető, az Étv. 30.§-ával kapcsolatban keletkezett bírósági döntéseket is.

Az Alkotmánybíróság honlapján az Étv-t vizsgáló határozatai közül mindössze 4 elemzi a 30.§-t, azonban közülük egyik sem foglalkozik az elévülés kérdésével.

A Kúria honlapján az adott jogszabály helyet vizsgáló 105 ítélet közül mindössze néhány olyan van, amely említés szinten foglalkozik a korlátozási kártalanítás elévülésével.

A publikus bírósági ítéleteket tartalmazó bírósági határozatok gyűjteménye (<https://eakta.birosag.hu>) az Étv-vel kapcsolatos 254 döntést tesz elérhetővé, melyek közül az elévülés kifejezést 28 ítélet tartalmazza. Ezek közül 8 a Polgári Kollégium, 6 a Gazdasági Kollégium és 14 a Közigazgatási Kollégium előtti eljárásban született. Ezen ítéletek között több olyan is van, mely a korlátozási kártalanítási igényt elévülhetőnek tartja.

3.1 A Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.238/2009/6. számú ítéletében megállapította, hogy *az eljáró Fővárosi Bíróság az Étv. 30.§ (7) bekezdésével összefüggésben helyes jogi álláspontot foglalt el, amikor megkülönböztette egymástól a kártalanításra jogosult, és a kártalanításra kötelezett felek közötti polgári jogi típusú megállapodás létrehozására irányuló egyeztetés, illetve az ezen egyeztetés megindítására irányuló igénybejelentés jogintézményét, illetve a sikertelen egyeztetés után az akkor hatályos rendelkezések szerint a közigazgatási hivatal vezetőjénél (jelenleg regionális államigazgatási hivatal vezetőjénél) a kártalanítási összeg megállapítására irányuló közigazgatási hatósági eljárás később kezdődő szakaszát.* Ugyanezen ítéletben a Legfelsőbb Bíróság megjegyezte, hogy *az Étv. 30.§ (3) bekezdésében foglalt 7 éves szabály nem a kártalanítási igény elévülésével összefüggő rendelkezés.* Tehát a Legfelsőbb Bíróság szerint nem kizárt az elévülés, hanem csak a szabályozás 7 éven belüli változása nem elévülési jellegű rendelkezés.

A Kúria Kfv.III.37.436/2014/10. számú ítélete szerint *nem volt megalapozott a felperesnek az elévüléssel kapcsolatos jogértelmezése sem, az Étv. 30.§ (3) bekezdésére hivatkozással.* Jelen esetben a korlátozási kártalanítást megalapozó változás 2003. június 1-jén lépett hatályba, tehát ebből következően az volt megállapítható, hogy az alperesi beavatkozó kérelmének benyújtása 7 éven belül történt. Tehát a Kúria nem az el nem évülhetőség miatt, hanem az elévülési időn belül előterjesztett kérelem miatt utasította el a felperesi álláspontot.

A Kfv.IV.37.244/2016/9. számú döntésben a Kúria a következőkben az alábbiakra mutat rá: *a felperes 2012. augusztus 4-ei kisajátításra kötelezés iránti kérelmét - a fentiek szerint - a hatóság idő előttinek minősítette, ezért elutasította. Jelen eljárásban a felperes felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy a beavatkozó kártalanítási igénye elévült. A Kúria megítélése szerint a 2012. évi kérelem alapján a követelés időelőttisége, és a 2014. évi kérelem alapján az igény elévülése egyszerre nem állhat fenn. A Kúria megjegyzi, hogy jelen ügyben nem korlátozási kártalanításról, hanem kisajátítási eljárásról van szó, így az Étv. 30. §-ának a korlátozási kártalanítással kapcsolatos rendelkezései az ügyben nem irányadóak.* Ezen esetben sem rendelkezett arról a Kúria, hogy alapvetően helytelen lenne az elévülésre történő hivatkozás amiatt, hogy az Étv. szerinti kártalanítási igény nem évülhet el.

A Kúria a Kfv.II.37.930/2016/6. számú ítélet 25. pontjában több kúriai eseti döntésre is hivatkozással megállapítja, hogy *korlátozási kártalanítási igényt nem érvényesíthet az, aki már nem tulajdonosa az ingatlannak, mivel a tulajdonvédelem a megszerzett és még meglévő tulajdonhoz kapcsolódik. ... Az ilyen módon elenyészett korlátozási kártalanítási igény engedményezésére és az engedményezés folytán az igény érvényesítésére nincs lehetőség.* Ezzel gyakorlatilag az alanyi jog személyhez kötöttségét erősítette meg a Kúria.

Ebből a döntésből az is következik, hogy a korlátozási kártalanítási igény nem dologi jellegű, mivel megszűnhet. Ugyanis amennyiben a korlátozási kártalanítási igényt el nem évülőnek kellene tekinteni, ez a döntés nem lenne megalapozott, hiszen az el nem évülés miatt nem

lenne akadálya annak, hogy akár a tulajdonjoga megszűnése után érvényesítsen valaki követelést.

A Kúria Kfv.IV.37.461/2017/10. számú ítélete 37. pontja szerint a Kúriának *abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a korlátozási kártalanítás jogi minősége elsődlegesen az Étv., vagy a Ptk. szerinti-e.* A döntés 41. pontja szerint *a kártalanítás módjára és mértékére a kártérítésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Az esedékességre, kár megtérülésére, elhárítására stb., tehát nem, csakis a módra és mértékre irányulóan.* A 42. pont szerint *a jogszerű károkozásnak és a jogellenes károkozásnak a reparációja eltérő.* Tehát a Kúria egyértelműen szükségesnek tartotta a Ptk. szabályainak az alkalmazását, és ezek között a kötelmi jog területéhez tartozó kártérítés és kártalanítás szabályait nevesítette is, míg a dologi jogot nem is említi.

A Kúria Pfv.IV.20.094/2017/9. számú ítéletében a Debreceni Ítéltábla, illetve a Nyíregyházi Törvényszék ítéleteit megváltoztatta és a keresetet elutasította. Az indokolás 20. és 21. pontja szerint az eldöntendő jogi kérdés az volt, hogy az általános 5 éves elévülési határidő bármilyen okból meghosszabbodott-e vagy sem. A Kúria megállapította, hogy amennyiben az alperes a követelés elévülésével is védekezett, a bíróságnak elsődlegesen az elévülés kérdésében kell állást foglalnia. Az abban a perben rendelkezésre álló iratok alapján a Kúria a felperes kereseti igényét elévültnek találta. (26. pont)

Mіндеzen döntésekből látható, hogy a Kúriai gyakorlat több esetben is abból indult ki, hogy az Étv. 30.§-ban foglaltak alkalmazása során a Ptk. mint háttérjogszabály is megfelelően alkalmazandó, ezek között a kötelmi jogi kártalanítás és az elévülés szabályai is. Álláspontunk szerint ez a jogértelmezés a jogszabályoknak megfelelő, viszont a Kúria Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése és emiatt a Törvényszék ítélete a jogszabályokkal ellentétes jogértelmezésen alapul.

3.2 Ezen döntésekben foglaltaktól eltérően a Kúria Kfv.III.37.016/2020/4. számú (sajnos nem publikus) végzése alapján a Budapest Környéki Törvényszék a 104.K.703.111/2020/11., a 104.K.703.112/2020/12., valamint a 102.K.701.214/2020/8. számú ítéletében úgy foglalt állást, hogy az Étv. 30.§-án alapuló korlátozási kártalanítási igény el nem évülő dologi jogi igény. Az Étv. 30.§-a a korlátozási kártalanítási eljárás során nem ad lehetőséget a régi Ptk. rendelkezéseinek alkalmazására, ezért a régi Ptk. 324.§ (1) bekezdése szerinti elévülési szabály a korlátozási kártalanítási eljárások során nem irányadó.

A Kúria meg nem ismerhető végzésére történő hivatkozással a Budapest Környéki Törvényszék hivatkozott ítéletei és a jelen perrel azonos tényállás mellett született Kfv.II.37.173/2020/7. számú új eljárásra utasító végzés is azt tartalmazza, hogy a Kúria álláspontja szerint *az Étv. 30.§-a egységes, komplett szabályozást tartalmaz erre a jogintézményre vonatkozóan, egyéb jogszabályok a korlátozási kártalanítási jogviszonyra és eljárásra kizárólag akkor alkalmazhatók, ha erre az Étv. 30.§-a külön felhatalmazást ad. Ilyen tartalmú rendelkezés az Étv. 30. § (4) bekezdésének utolsó mondata, és (7) bekezdésének szintén utolsó mondata.*

Az Étv. 30.§ (4) bekezdés utolsó mondata a kisajátítási kötelezettség kezdeményezésének lehetőségét szabályozza, amely jelen eljárásban nem vizsgálendő kérdés. Az Étv. 30.§ (7) bekezdés utolsó mondata pedig arról szól, hogy *ha a szerződő felek között - a kérelem benyújtásától számított egy éven belül - nem jön létre megállapodás, akkor kártalanítási eljárást kell lefolytatni, amelyet a fővárosi és megyei kormányhivatal folytat le a kisajátítási*

kártalanítás szabályai szerint, az e törvényben meghatározott eltérésekkel. Ez a rendelkezés csak eljárási előírást tartalmaz, azt mondja meg, hogy ki előtt, és milyen eljárási rendben kell a kérdést megvizsgálni, de arra nem tartalmaz utalást, hogy a Ptk. szabályait figyelmen kívül kellene hagyni. Emiatt a döntés és az indokolás ellentétes az előző alponthan ismertetett, különösen a Kfv.II.37.930/2016/6. és a Kfv.IV.37.461/2017/10. számú ítéletben foglaltakkal.

Azt a törvényszéki ítéletek nem fejtik ki, hogy ezen jogértelmezésre, az Étv-ben rögzítendő külön felhatalmazás szükségességére és korlátozottságára a Kúria milyen úton jutott el annak ellenére, hogy a régi és a hatályos Ptk. is úgy rendelkezik, hogy a felek közötti polgári jogi jogviszonyokban általános háttérszabályként alkalmazandó, és a Kfv.IV.37.461/2017/10. számú döntés is a Ptk. kötelmi jogi szabályainak alkalmazásáról szól.

3.3 Az Étv. 30.§-a több olyan fogalmat is használ természetes módon, melyek tartalmát külön nem definiálja, hiszen azokra a Ptk., mint mögöttes szabály tartalmaz megfelelő eligazítást. Ilyen például a tulajdonos, a haszonélvező, a kár, a kártalanítás, a vagyoni hátrány, vagy a megállapodás fogalma. Ha helyes lenne az egységes, komplett, zárt rendszerre, és a külön felhatalmazás szükségességére való utalás, akkor ezeknek a fogalmaknak a tartalmát az Étv-ben kellene meghatározni. De erre nem került sor, hiszen ezek klasszikus polgári jogi fogalmak, melyek tartalmát és értelmezését a Ptk. adja meg.

Ebből következően álláspontunk szerint téves az a megközelítés, hogy az Étv. 30.§-a egy mindenre kiterjedő egységes, komplett szabályozási környezetet tartalmazó, zárt rendszert képezne. Ezt a jogszabályi elemet is csak a maga komplexitásában kell és lehet értelmezni és alkalmazni, a Kúria döntése sérti az Alaptörvény B) cikkében foglalt jogállamiság elvét.

Az ismertetett bírósági ítéletekből az következik, hogy **a Kúria korábbi ítéleteiben foglaltakból levonható következtetés/jogszabály értelmezés, és a jelen eljárás alapjául szolgáló jogértelmezés nem egymásból következő, hanem éppen ellentétes értelmezéseket tartalmaz.**

Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a Kúria feladata a bíróságok jogalkalmazása egységességének biztosítása, ennek formája a bíróságokra kötelező jogegységi határozat kibocsátása. A jelen esetekben azonban a jogértelmezést és iránymutatást nem a jogkeresők, jogalkalmazók számára is megismerhető nyilvános jogegységi határozattal, hanem egy nem publikus végzéssel próbálta a Kúria megadni, ami - a jogszabályok helytelen értelmezése mellett - álláspontunk szerint nem felel meg az Alaptörvény 25. cikkének sem.

Emellett azzal, hogy a Kúria és a Törvényszék egy olyan döntésre, a Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzésre hivatkozik, amelyet az abban a perben szereplőkön kívül más nem ismerhet meg, még anonimizálva sem, sérti az Alaptörvény B) cikkében foglalt jogállamiság elvét is, hiszen a jelen eljárásban résztvevők, vagy mások is el vannak zárva attól, hogy a jogvita elbírálásának alapjául szolgáló kúriai jogértelmezést teljes körűen megismerhessék. Így nincs arra sem lehetőség, hogy a meg nem ismerhető döntés tényállását a saját ügyükével összevethessék, vagy hogy a jogi érvelésükben a kúriai döntés megerősítésére vagy éppen a cáfolatára alkalmas álláspontjukat kifejtthessék. Emiatt a felek nem gyakorolhatják megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikke szerinti hatékony jogorvoslatához való jogukat sem.

4. 4.1 A teljes eljárás során képviselt álláspontunk az volt, hogy a jelen tényállásra egyszerre kell több jogág, így a közjog, a közigazgatás, és a polgári jog szabályait is alkalmazni.

A közjogi normák imperatív jellegűek, mindenki számára kötelezőek. A közigazgatási jogviszonyok egyik alapvető jellemzője, hogy az abban résztvevő felek nem egyenrangúak, a jogviszony egyik szereplője az állam közhatalmi jogkörében eljáró szervezet, míg a többi résztvevő ilyen jogkör nélkül jár el, mindenképpen alárendelt szerepben. A polgári jogviszonyok alapvető jellemzője pedig a felek mellérendeltsége.

A jelen ügy tényállása azon alapul, hogy Indítványozó egy **közjogi** döntésével, a 37/2011. (IX.22.) Ö.r. megalkotásával olyan helyzetet teremtett, mely alapján alperesi érdekeltnek kártalanítási igénye fogalmazódott meg. A közjogi döntés egy jogszabály megalkotása volt, mely jogszabály betartása és alkalmazása mindenki számára kötelező, így az alperest, és alperesi érdekeltet is köti. A közjogi döntés meghozatalában tehát Indítványozónak mindenki másnál erősebb jogosultsága volt.

Ezzel a közjogi döntéssel az Indítványozó és az alperesi érdekelt között egy, a Ptk. Hatodik könyve FELELŐSSÉG SZERZŐDÉSEN KÍVÜL OKOZOTT KÁROKÉRT fejezetének hatálya alá tartozó **polgári jogi** jogviszony jött létre, hiszen alperesi érdekelt kárainak megtérítését kérte tőlünk. Az Étv. 30.§ (7) bekezdése azon szövegezéséből, hogy *a kártalanítás a felek megállapodásának tárgya*, alappal lehet következtetni arra, hogy a jogalkotó csakis a polgári jog, azon belül a kötelmi jog fogalomkörébe tartozó megállapodásra gondolhatott. Ebben az időszakban tehát Indítványozó és alperesi érdekelt egyenrangú felekként járhattak el, közöttük ilyen módon jogosultságbeli különbség nem volt. Ezen fázisig alperesnek semmilyen szerepe nem volt a felek közötti jogviszonyban.

A felek között megállapodásra nem került sor, ezért alperesi érdekelt az alpereshez fordult. Az alperes előtti eljárás, mint **közigazgatási** eljárás jellegéből fakad, hogy abban alperes az állami közhatalom birtokában ügyszó, tehát fölrendelt pozícióban volt, míg Indítványozó és alperesi érdekelt jogosultságai azonos szintű ügyféli jogok voltak.

4.2 Az, hogy egy tényállás történeti alakulása közben több jogágot is kell alkalmazni, és többféle jogviszonyt kell vizsgálni, nem idegen a hatályos jogrendszerből. Ezért mondhatta ki azt a Kúria a KGD.2010.99 számú jogesetben, hogy *az építésügyi törvényben szabályozott kártalanítási eljárás, mint közigazgatási eljárás, a kérelemnek a hatósághoz való benyújtásával indul. Az ezt megelőző – a megállapodás létrehozására irányuló – egyeztetés az önkormányzat és a tulajdonos (használó) között, nem közigazgatási hatósági eljárás*. Ezzel összefüggésben is hivatkoztunk keresetlevelünkben arra, hogy az alperes előtti eljárás nem tekinthető egy klasszikus hatósági ügynek, hiszen alperes tulajdonképpen az előtte eljáró ügyfelek között a polgári jogi elszámolás meg nem történtét pótolta döntésével egy közigazgatási eljárásban.

Mindezek miatt sem lehet helyes az a kúriai álláspont, hogy *az Étv. 30.§-a egységes komplett szabályozást tartalmaz erre a jogintézményre vonatkozóan*, hiszen alapvetően **több jogág szabályait is alkalmazni kell** az ilyen esetekre.

Ezért álláspontunk szerint helyesen alkalmazta a jogszabályokat a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 101.K.28.187/2019/14. számú ítéletével akkor, amikor megállapította, hogy Indítványozó és az alperesi érdekelt közötti jogviszony a közjogi döntésen (az önkormányzati rendelet elfogadásán) alapuló kártalanítási elszámolási jogviszonyt hozott létre, amely a Ptk. szabályai szerint elévülhet. Az ezzel ellentétes ítélet téves jogértelmezésen alapul.

4.3 Az Étv. 30.§ több elemet, anyagi és eljárási szabályokat, valamint dologi jogi és kötelmi jogi rendelkezéseket is tartalmaz, de ezek között jól lehet különbséget tenni a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.238/2009/6. számú ítéletében írtak felhasználásával.

A **dologi jogi** szabályozási kör az ingatlan tulajdonjogát érinti, amikor az ingatlan kisajátítására, vagy a kisajátítási eljárás megindítására vonatkozó szabályokat írja le.

A másik, **kötelmi jogi** kör a tulajdonjogot nem érintő, de kárt eredményező kártalanítási szabályok meghatározása. Ennek keretében a kártalanítási igény érvényesítési eljárását is tartalmazza az Étv. 30.§ (7) bekezdése. Ez részben megállapítja a kár keletkezésének kezdő időpontját, másrészt főszabályként azt rögzíti, hogy *a kártalanítás a felek megállapodásának tárgya*. Ha a szerződő felek között egy éven belül nem jön létre megállapodás, akkor kártalanítási eljárást kell lefolytatni a kisajátítási kártalanítás szabályai szerint.

Ez a rendelkezés álláspontunk szerint vitathatatlanul polgári jogi, azon belül pedig kötelmi jogi előírásokat tartalmaz akkor, amikor szerződő felekről, megállapodásról és kártalanításról szól. Arra az esetre, ha a felek közötti megállapodás nem jön létre, iktat be egy közigazgatási eljárást, mely gyakorlatilag a felek között meglévő polgári jogi vitát bírálja el. (Ez a megoldás jellegében hasonlít a jegyző bírtokvédelmi eljárásához, ahol szintén a felek közötti, Ptk-n alapuló vitát dönt el a hatóság.)

Álláspontunk szerint ezen rendelkezésekből is az a következtetés vonható le, hogy a polgári jog fogalmai az Étv. 30.§ szerinti eljárásokban is alkalmazandók, ezen fogalmak használata nélkül ugyanis a törvény rendelkezései nem lennének értelmezhetők. **Ezért sem lehet helyes** az a Törvényszék ítéletében idézett kúriai álláspont, hogy *az Étv. 30.§-a egységes komplett szabályozást tartalmaz erre a jogintézményre vonatkozóan*. A téves kúriai és törvényszéki értelmezés miatt sérült Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz és hatékony jogorvoslathoz való joga, a döntések sértik az Alaptörvény B) cikkében foglalt jogállamiság elvét.

4.4 A Debreceni Törvényszék 103.K.700.359/2021/20. számú ítélete szerint [31] *Az Étv. rendelkezései nem utalnak vissza a Ptk. elévülési szabályainak alkalmazására. Az Étv.-ből az sem volt megállapítható, hogy a kártalanítási igény kötelmi jellegű, mellérendeltségből eredő jogviszony volna. Az elévülés intézményét a Ptk. kötelmi jogi könyve tartalmazza, így annak szabályai abban a relációban alkalmazandók, az nem vonatkoztatható valamennyi polgári jogi jogviszonyra.* Álláspontom szerint ezzel a Törvényszék az önmaga logikájának is ellentmondó, ugyanakkor hiányos indokolást fogalmazott meg.

Arra ugyanis semmivel sem utal, hogy mi lenne az az előírás, amiből a korlátozási kártalanítási igény dologi jellege következne akkor, amikor a Ptk. szerkezetéből egyértelmű, hogy a kártérítésre és a kártalanításra vonatkozó szabályozás nem a Ptk. dologi jogról szóló Ötödik könyve, hanem a kötelmi jogról szóló Hatodik könyve FELELŐSSÉG SZERZŐDÉSEN KÍVÜL OKOZOTT KÁROKÉRT fejezetében került szabályozásra, és ebből logikusan csak a kártalanítás kötelmi jellegére, a felek mellérendeltségére lehet következtetni. Ugyancsak a Hatodik könyvben kerül sor a KÖTELMEK KÖZÖS SZABÁLYAI keretében az ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK között az elévülés szabályainak rögzítésére is.

Nincs indokolás arra, hogy bármilyen jogszabályi utaló rendelkezés hiányában ugyanazon Ptk. könyvön belül a Törvényszék szerint az egyik szabály alkalmazására miért kerülhetne sor, a másik szabály alkalmazására pedig miért nem.

Az sem derül ki az indokolásból, hogy ha a Törvényszék szerint az Étv. nem a felek mellérendeltségéből, és ezzel a kötelmi jellegből indulna ki, akkor hogyan lenne értelmezhető az indokolás [28] pontjában is idézett Étv. 30.§ (7) bekezdés azon rendelkezése, hogy *a kártalanítás a felek megállapodásának tárgya*.

Az sem derül ki az indokolásból, hogy milyen szabály szerint lenne szükség a Törvényszék szerint egy kártalanítási jogviszonyról kimondani azt, hogy az dologi vagy kötelmi jellegű-e, és hogy a Kúria jelen eljárásban hivatkozott (álláspontunk szerint alkotmányellenes) döntésein kívül mi lenne az, amiből a kártalanítási igény dologi jellege következne.

Ezekre tekintettel a Törvényszék döntése hiányos, ellentmondó, emiatt a Pp. 346.§ (5) bekezdésébe is ütközik, ezt azonban a Kúria a felülvizsgálati kérelmünk formai okból történt visszautasítása miatt nem vizsgálta, így sérült Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz és hatékony jogorvoslathoz való joga.

5. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A jogbiztonság - az Alkotmánybíróság értelmezésében - az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek. (11/1992. (III. 5.) AB határozat)

A kártérítés és a kártalanítás közötti alapvető különbség, hogy a jogosult jogellenes vagy jogszerű magatartás miatt szenvedett kárt. Álláspontunk szerint az Alaptörvény szerinti ésszerűségi elvnek csak az felel meg, ha az Étv. 30.§-ában szereplő, jogszerű (jogalkotó) tevékenységgel okozott károsodás miatti kártalanítás esetében a Ptk. szabályait, közöttük a kár és a kártérítés fogalmát, az érvényesítés során pedig az elévülésre vonatkozókat is figyelembe vesszük, valamint a jogszerű magatartásért való felelősség összességében nem válik terhesebbé, mint a jogellenes magatartásért való felelősség.

Az ettől eltérő, a Kúria vitatott döntéseiben szereplő értelmezés ugyanis arra vezetne, hogy egy jogellenes magatartáson alapuló általános kártérítési igény érvényesíthetőségének 5 éves elévülési idejével szemben **a jogszerű, jogalkotói magatartáson alapuló kártalanítás esetében a jogalkotó szerv - jellemzően helyi önkormányzat - hátrányosabb helyzetbe kerülne**, mint a jogellenesen kárt okozó személy amiatt, hogy a jogszerű magatartással okozott károsodás miatti kártalanítási igényt a Kúria el nem évülőnek nyilvánítja. Emiatt azok, akik kárt nem a Ptk. általános szabályai, hanem az Étv. szerint kívánnák megtéríteni, akár az általános elévülési idő után is kérhetnék kártalanításukat a Kormányhivatalon keresztül az önkormányzatoktól.

Ez azt eredményezné, hogy közös tulajdon esetén pl. 10-15 év elteltével ha az egyik tulajdonos a Ptk. 6:564.§ általános szabályai, a másik pedig az Étv. 30.§ (7) bekezdése alapján lépne fel kártalanítási igénnyel, és a kötelezett mindkettőjükkel szemben az elévülésre hivatkozna, a polgári jogi és a közigazgatási ügyekben alapvetően ellentétes döntések születnének, ami önmagában az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiság sérelmével járna, hiszen a kérelem sikeressége pusztán azon múlna, hogy ugyanazon tény alapján a követelést melyik jogág eljárásrendje szerint próbálja meg a jogosult érvényesíteni.

Vagy ez azzal a következménnyel is járna, hogy ha egy ingatlan építési szabályozása 7 éven belül terhesebbre változott, akkor a tulajdonos változatlan szabályozás esetén akár 50 év múlva is élhetne kártalanítási igénnyel, de csak közigazgatási eljárásban.

Vagy ha pl. egy 2000-ben elfogadott szabályozáshoz képest 2005-ben szigorúbbra változott a szabályozás, majd 2010-ben visszaállt az eredeti előírás, az el nem évülés miatt a tulajdonos jogosult lenne kártalanítási igényt érvényesíteni a 2005-2010 közötti, már nem hatályos szabályok alapján 2022-ben is. Mivel a kár mértéke az Étv. 30.§ (2) bekezdése szerint *az ingatlanok a korábbi rendeltetése alapján megállapítható régi és az új szabályozás eredményeként megállapítható új forgalmi értéke közötti különbözet*, nem pedig a változást megelőző és a jelenlegi értéke közötti különbözet, így akár akkor is fizetési kötelezettsége lenne az önkormányzatnak 2022-ben, ha már 12 éve nem hatályos előírások alapján nyújtanak be 17 év múlva kártalanítási igényt.

Ez a jogértelmezés azzal a következménnyel is jár, hogy bármely építési szabályozás szigorodása esetén **az ingatlantulajdonosok időben gyakorlatilag korlátlan felhatalmazást kapnának** arra, hogy kártalanítási igényüket bejelentse a jogalkotó önkormányzatnál.

Ennek pedig az is a következménye lenne, hogy az önkormányzatoknak 10-20-30 évi kamattal együtt kellene akár a már nem hatályos szabályozás miatti kártalanítási összeget megfizetni, ami az önkormányzati költségvetéseket közvetlenül érintő, ellehetetlenítő állapotot is eredményezne. Ugyanakkor az általános kártérítés esetén az 5 éves elévülési idő eltelté után a jogellenes magatartást tanúsítót már nem lehet közhatalmi eszközökkel teljesítésre kényszeríteni.

Az önkormányzatok ilyen, határidő nélküli pénzügyi megterhelése lehetőségének megnyitása nyilván nem lehetett a jogalkotó szándéka, hiszen ez a józan ész, a közjó és a gazdaságos cél Alaptörvény 28. cikkében védett elvébe ütközne.

Ha a jogalkotó a határidő nélküli jogérvényesítést kívánta volna biztosítani, akkor ezt egyértelműen jogszabályban kellett volna kimondania. Ennek hiányában a Kúria döntése az Alaptörvény T) cikkébe ütköző bírói jogalkotásnak minősül.

A Kúria meg nem ismerhető végzésén alapuló Törvényszéki értelmezés álláspontunk szerint az Alaptörvény 28. cikk szerinti józan ész és közjó védelméről szóló rendelkezésbe azért is ütközik, hiszen a jogszerű magatartás miatti felelősség nem lehet terhesebb, mint a jogszerűtlen magatartás miatti. A Kúria Kfv.IV.37.461/2017/10. számú ítélete azt állapította meg, hogy a jogszerű károkozásnak és a jogellenes károkozásnak a reparációja eltérő lehet, de ez nem valósulhat meg úgy, hogy a jogszerű károkozásért való felelősség összességében terhesebb legyen, mint a jogszerűtlen magatartásért fennálló felelősség azáltal, hogy a jogszerű magatartás miatti felelősséget a Kúria el nem évülőnek nyilvánítja.

Álláspontunk szerint ilyenről csak jogszabályban lehetett volna rendelkezni, de ilyen jogszabályra sem alperes, sem a Törvényszék, sem a Kúria nem hivatkozott, emiatt jelen esetben az Alaptörvény T) cikkébe ütköző bírói jogalkotás történt.

6. Mindezek mellett a Törvényszék ítélete azért is sérti az Alaptörvényt, mert tévesen értelmezte és alkalmazta a Kp. 78.§ (4) bekezdését is.

A tényállást sem az alperes, sem az alperesi beavatkozó nem vitatta abban a kérdésben, hogy már az alperes előtti eljárásban 2019. szeptember 12-én készült jegyzőkönyvben nyilatkoztuk arról, hogy vitatjuk a szakértő által megállapított kártalanítás mértékét is, mivel a vizsgált ingatlan nem volt beépíthető. Ezt tartalmazza a Törvényszék ítéletének [12] pontja, amikor arról ír, hogy felperes (Indítványozó) szerint *az érdekelt igénye elévült, továbbá az összehasonlításként használt lakóövezeti, [REDACTED] [REDACTED] rkbeli ingatlanok nem összehasonlíthatók az érdekelti ingatlan elhelyezkedését illetően, ott ugyanis gazdasági és ipari ingatlanok is találhatóak, míg az [REDACTED] stán lakóövezet.*

Következetes álláspontunk volt a teljes eljárás során, hogy az érdekelti kártalanítási igény elsődlegesen az elévülés miatt, másodlagosan összecszerűségében az összehasonlításra alkalmas ingatlanok hiánya miatt nem megalapozott. Mindkét védekezésünket tartalmazta a közigazgatási eljárásban tett nyilatkozatunk, az alperes határozata, és a keresetlevelünk is.

A Kp. 78.§ (4) bekezdése *a megelőző eljárás idején fennálló, de a megelőző eljárásban nem értékelt tényre, körülményre* való hivatkozást tiltja. Azt azonban nem, hogy a tény értelmezéséhez/magyarázatához szükséges jogi indokolást a felperes vagy az érdekelt bármikor megváltoztassa. A peres eljárás során mindvégig csak olyan tényekre hivatkoztunk, melyekre már a közigazgatási eljárásban is felhívtuk alperes figyelmét.

Ezért nem helyes az indokolás [41] pontjának azon megállapítása, hogy *a felperes a keresetindítási határidőn túl előterjesztett beadványaiban hivatkozott először a beépítéshez szükséges telekalakítási kötelezettségre és annak az előírt teleknagyságra gyakorolt hatására. Mindez egyrészt a fenti előírás alapján meg nem engedett keresetkiterjesztésnek minősül, másrészt erre a körülményre a felperes a perben alappal azért sem hivatkozhat, mivel azt a megelőző eljárás során nem adta elő. Mindez tehát a perben érdemben nem volt vizsgálható.* Ettől eltérően álláspontunk szerint mindössze annyi történt, hogy a Törvényszék előtti eljárásban az érdekelti ingatlan értékére vonatkozó érvelésünket részletesebben indokoltuk meg.

Mind a közigazgatási, mind a bírósági eljárás lényeges eleme a bizonyítás és a bizonyítékok értékelése mellett a jogi érvek megismerése és ütköztetése is. A hivatkozott tények változatlansága mellett a megismert érvek alapján a jogi indokainkat ismertettük a Törvényszékkel, ami alapján nem lett volna helye a Kp. 78.§ (4) bekezdés szerinti tilalom terhünkre történő értékelésének.

Emiatt sérül Indítványozó hatékony jogorvoslathoz fűződő joga az Alaptörvény XXVIII. cikke szerint, emellett a végzés a Pp. 346.§ (5) bekezdésébe is ütközik.

III. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Nyilatkozom, hogy a támadott kúriai végzések végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelmet nem terjesztettünk elő.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Jelen beadványhoz mellékelem az alkotmányjogi panasz elkészítésére és benyújtására adott meghatalmazást Dr. Fauszt Zoltán kamarai jogtanácsos, aljegyző részére.

Tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy Indítványozó jogi képviseletét a kamarai jogtanácsos a Pp. 65.§, valamint az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 66.§-a alapján jogosult ellátni.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

Az Abtv. 52. § (5) bekezdésében foglaltakra figyelemmel Indítványozó nyilatkozik, hogy a jelen alkotmányjogi panasz, illetve a panaszban foglalt személyes adatok nyilvánosságra hozatalához hozzájárul.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

Melléklet: közigazgatási határozat
keresetlevél
5 db. bírósági döntés
felülvizsgálati kérelem
meghatalmazás

Tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a jelen esettel azonos tényállás mellett 2022. június 28-án terjesztettünk elő alkotmányjogi panaszt, melyet a Tisztelt Alkotmánybíróság Hivatala IV/1693/2022 ügyszám alatt vett nyilvántartásba.

Debrecen, 2022. augusztus 29.

Dr. Papp László
polgármester

Készítette: Dr. Fauszt Zoltán
kamarai jogtanácsos

